

ชื่อเรื่อง สารเคมีทางการเกษตรและสุขภาพอนามัยของเกษตรกรในจังหวัดเพชรบูรณ์

(Pesticides and Healthiness of Farmers in Phetchabun Province.)

ผู้วิจัย รองศาสตราจารย์ สุวิทย์ วรรณศรี

สังกัด มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ปี พ.ศ. 2552

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง สารเคมีทางการเกษตรและสุขภาพอนามัยของเกษตรกรในจังหวัดเพชรบูรณ์เพชรบูรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ความตระหนักต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการใช้สารเคมีทางการเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดเพชรบูรณ์ (2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมกับความตระหนักต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม (3) ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาในการใช้สารเคมีทางการเกษตรที่มีผลต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรผู้เพาะปลูกข้าวและข้าวโพด ในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi – stage random sampling technique) ได้กลุ่มตัวอย่าง 324 ราย เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้การสัมภาษณ์ของเกษตรกร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ คือ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย(mean) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)และทดสอบสมมุติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (multiple regression analysis)

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความตระหนักต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการใช้สารเคมีทางการเกษตร โดยมีการคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม จากการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า เพศ การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ขนาดพื้นที่ทำการเพาะปลูก การรับรู้ข่าวสารทำการเกษตร ความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีทางการเกษตร ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพในการใช้สารเคมีทางการเกษตร และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในการใช้สารเคมีทางการเกษตรไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในการใช้สารเคมีทางการเกษตรส่วนอายุและความรู้เกี่ยวกับฉลากวัตถุอันตรายทางการเกษตรมีความสัมพันธ์กับความตระหนัก ต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในการใช้สารเคมีทางการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.02

ปัญหาที่พบคือ เกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงมีการใช้สารเคมีทางการเกษตร ทั้งปุ๋ยเคมี และสารป้องกันกำจัดโรคและแมลง แนวทางการพัฒนาของเกษตรกร คือ อยากให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องผลิตสารสกัดจากธรรมชาติและชีวภาพเพื่อใช้ในการป้องกันและกำจัดโรคและแมลงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นให้ทัดเทียมกับสารเคมีที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนควร ช่วยกัน

นำความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีทางการเกษตร หรือจัดอบรมให้เกษตรกรมีความคิดริเริ่มที่จะพัฒนาสมุนไพร
พื้นบ้านที่อยู่ในท้องถิ่นนำมาประยุกต์ใช้ในการผลิตสารสกัดจากธรรมชาติ ทดแทนการใช้สารเคมีทาง
การเกษตร ใช้งบ เพื่อลดต้นทุนการผลิตและไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ อนามัยและสิ่งแวดล้อมของเกษตรกร
ทั้งนี้เพื่อทำให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืนในอนาคต

Title Pesticides and Healthiness of Farmers in Phetchabun Province.

Author Suwit Wunnasri

Rachabhat Phetchabun University

2009

Abstract

The objectives of the research were to study (1) awareness towards of health and environment on Agricultural chemical utilization of farmers rice and corn growers, Phetchabun Province (2) the relationship between their personal well as socio – economic factors, and (3) their problems and recommendations on agricultural chemical use. The population was 324 plntgrowers in Phetchabun Province. The sample was selected by the multi – stage random sampling technique. A questionnaire were used for data collection. Statistical techniques usedwere percentage, arithmetic means, minimum, maximum, Standard deviation and multiple regressions analysis.

It was found that most farmers were aware of health and environmental problems caused by the use of agricultural chemicals in term of health and environment. Based on the hypothesis test, it was found the factors including sex,educational level, experience in rice and corn growing, area of rice and corn growing, access to information, knowledge about agricultural chemical use, knowledge about health and environment were not related to their awareness of health and environment on agricultural chemicals use, Only two independent variables, namely age and knowledge about pictogram were found to be significantly related to their awareness of health and environment on agricultural chemical use at 0.02 levels.

The crucial problem found was the application of chemical fertilizer and pesticide. In this regard the farmers needed both the governmental and the privatesectors involved to produce natural extracts which are as effective as pesticides in pest control.

The recommendation from this study is that the involved governmental officials and the private sectors should co – operate in disseminating other knowledge about of agricultural chemicals use, conducting research and development on effective natural extracts which could be used safely to health and environment.